Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru – judecător Olga Boțan
Dosarul nr. 2a-3925/25; PIGD nr. 2-25032199-02-2a-19112025

D E C I Z I E

22 aprilie 2026 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru

Instanța de judecată în componența:
Preşedintele completului, judecător – Ana Panov
Judecătorii – Svetlana Vîșcu și Elena Bolocan
Grefier – Andreea Caracaș

Examinând în ședință publică, în limba de stat, apelul declarat de Ministerul Justiţiei al RM împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 5 iunie 2025, pronunțată în cauza civilă intentată la acțiunea civilă înaintată de Tîltu Roman împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului moral și material, compensarea cheltuielilor de judecată, –

C o n s t a t ă:

1. **Partea descriptivă – pretențiile reclamantului, obiecțiile pârâtului şi explicațiile celorlalți participanți la proces:**
2. La 07 martie 2025 a fost înregistrată cererea de chemare în judecată depusă de Tîltu Roman împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la anularea și repararea prejudiciului moral ș material.
3. În motivarea acțiunii s-a invocat că, Roman Tîltu a fost acuzat că, la 18 martie 2014, în calitate de ofițer de investigare a fraudelor economice în cadrul Inspectoratului de Poliție Buiucani al DP al mun. Chișinău, a întocmit o explicație falsă în numele administratorului SRL „Anrome”, Romero Macarro Antonio, în care s-a menționat eronat că activitatea societății nu existau încălcări și că aceasta nu necesita autorizare specială pentru a activa în acest document, inculpatul a falsificat semnătura administratorului și a inserat mențiunea privind avertizarea acestuia cu privire la răspunderea penală. La 19 martie 2014, inculpatul a utilizat această explicație pentru a întocmi un raport șa a emis o încheiere prin care propunea încetarea cercetării cazului și arhivarea materialului, deoarece nu s-au constatat ilegalități.
4. Conform expertizei grafoscopice nr. 716 din 07 mai 2015, s-a confirmat falsificarea semnăturii. Faptele date au fost calificate în baza *****(abuz de serviciu).
5. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 20 ianuarie 2016, procesul penal în privința lui Tîltu Roman Dumitru învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute la *****a fost încetat, pe motiv că fapta constituie o contravenție, acesta fiind recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute la art. 313 Cod contravențional, cu

încetarea procesului contravențional, pe motivul expirării termenului prescripției tragerii la răspundere contravențională

6. La 01 februarie 2016, inculpatul a depus apel, iar la 19 decembrie 2016 a depus apel suplimentar și avocatul Ion Arhiliuc**.** Ambii solicitau casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri prin care inculpatul să fie achitat. La 04 februarie 2016, a depus apel și procurorul, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri de condamnare.
7. Cauza a fost trimisă la rejudecare de către Curtea Supremă de Justiție de patru ori.
8. La data de 23 martie 2016, Curtea de Apel Chișinău a admis apelul procurorului, a casat sentința și a pronunțat o nouă hotărâre de condamnare a inculpatului pe *****și i-a aplicat o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 350 de unități convenționale.
9. La 23 mai 2016, avocatul Ion Arhiliuc**,** în interesele inculpatului, a contestat decizia instanței de apel cu recurs. La 20 septembrie 2016, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul avocatului, a casat decizia instanței de apel și a remis cauza la rejudecare.
10. La data de 19 aprilie 2017, Curtea de Apel Chișinău a admis apelul procurorului, a casat sentința și a pronunțat o nouă hotărâre de condamnare a lui Roman Tîltu în baza *****și i-a aplicat o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 400 de unități convenționale.
11. La 19 iunie 2017, avocatul Ion Arhiliuc**,** în interesele inculpatului, a depus recurs. La 26 septembrie 2017, Curtea Supremă de Justiție a admis recursului avocatului, a casat decizia instanței de apel și a remis cauza la rejudecare
12. La data de 31 ianuarie 2019, Curtea de Apel Chișinău a admis apelul procurorului, a casat sentința și a pronunțat o nouă hotărîre prin care l-a condamnat pe Roman Tîltu în baza art. 327 alin. (1) din Codul penal, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 350 de unități convenționale. Pentru încălcarea dreptului la apărare în faza urmăririi penale, pedeapsa i-a fost redusă pînă la 300 de unități convenționale. La 29 mai 2020, Curtea Supremă de Justiție a respins recursurile procurorului și avocatului și a menținut decizia instanței de apel.
13. La data de 14 septembrie 2020, avocatul Ion Arhiliuc în interesele condamnatului, a depus la judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, o cerere cu privire la deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal. La 30 decembrie 2020, cererea de revizuire a fost respinsă.
14. La 02 decembrie 2020, avocatul Ion Arhiliuc a depus la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de recurs și deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărîri privind încetarea procesului penal în privința lui Roman Tîltu pe motiv că există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală. La 08 aprilie 2021, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul în anulare, a casat decizia sa din 29 mai 2020 și decizia Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2019 și a remis cauza la rejudecare
15. La data de 10 mai 2022, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul procurorului în Procuratura sect. Buiucani, mun. Chișinău, Dumitru Raileanu. A fost admis apelul inculpatului Roman Tîltu și apelul suplimentar al apărătorului Ion Arhiliuc, în interesele inculpatului, și a fost pronunțată o nouă hotărâre potrivit căreia Roman Tîltu a fost achitat, deoarece fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii.
16. Relatează că, potrivit ordinului nr.396 din 15 iulie 2022 al Șefului Inspectoratului General al Poliției „Cu privire la revocarea Ordinului Șefului Inspectoratului General al

Poliției nr. 350 ef. din 9 iunie 2016”, căpitanul de poliție Tîltu Roman se restabilește în funcția de ofițer de urmărire penală al Secției urmărire penală a Inspectoratului de poliție Strășeni.

17. La 21 iulie 2022, procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Svetlana Țurcanu, a contestat decizia instanței de apel cu recurs în temeiul art. 427 alin. (1), pct. 6) și 12) Cod de procedură penală.
18. Menționează că, avocatul Ion Arhiliuc a depus referință la Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție de respingere a recursului declarat de procuror cu menținerea deciziei Curtea de Apel Chișinău din 10 mai 2022 de achitare a lui Roman Tîltu. La 18 august 2022, cauza a ajuns a cincea oară la Curtea Supremă de Justiție.
19. Prin încheierea Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 16 ianuarie 2025, a fost declarat inadmisibil recursul procurorului în Procuratura de circumscripție Chișinău, Svetlana Țurcanu împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2022. Încheierea este irevocabilă, cuprinde în ordine consecutivă toate hotărârile adoptate de instanțele de fond, apel, recurs în esență și constituie proba decisivă la întemeierea prezentei acțiuni civile.
20. În toate aceste multiple proceduri penale pe parcursul a 8 ani fiind asistat de avocatul Arhiliuc Ion, care a participat în toate ședințele de judecată, a scris recursuri și referințe după caz.
21. Solicită reclamantul încasarea în beneficiul reclamantului Tîltu Roman din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor, prejudiciul moral în sumă de 300 000 lei, încasarea în beneficiul reclamantului Tîltu Roman din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor, cuantumul plăților salariale ratate, pentru perioada lipsei forțate de la serviciu 09 iunie 2016-15 iulie 2022, suma de 525730,36 lei, încasarea compensației pentru concediu nefolosit pentru 6 ani de lipsă forțată de la lucru pentru perioada 09 iunie 2016-15 iulie 2022 în sumă de 73865 lei, încasarea în beneficiul reclamantului Tîltu Roman din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor, suma plătită la BAA „Corect” avocatului Arhiliuc Ion pentru asistența juridică pe parcursul judecării cauzei penale timp de 9 ani, în sumă de 34500 lei conform bonurilor de plată anexate. Încasarea în beneficiul reclamantului Tîltu Roman din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor, cheltuielile de judecată suportate de reclamantul Tîltu Roman la examinarea prezentei acțiuni civile în sumă de 10000 lei preventivă și taxa de timbru.
22. **Hotărârea primei instanțe** În temeiul hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 5 iunie 2025, se admite cererea de chemare în judecată depusă de Tîltu Roman împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului moral ș material, parțial. Se încasează de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Tîltu Roman suma de 100000 (una sută mii,00) lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 599595,36 (cinci sute nouăzeci și nouă mii cinci sute nouăzeci și cinci,36) lei cu titlu de prejudiciul material sub formă de salariu și alte plăți salariale pentru perioada 09 iunie 2016 – 15 iulie 2022, cu reținerea contribuțiilor obligatorii de stat, suma de 52000 (cincizeci și două mii,00) lei cu titlu de prejudiciul material sub formă de cheltuieli suportate pentru asistență juridică în cadrul dosarului penal, suma de 10000 (zece mii,00) lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică suportate în prezenta cauză. În rest, cererea de chemare în judecată depusă de Tîltu

Roman împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului moral și material, se respinge ca neîntemeiată.

23. **Solicitarea apelantului și motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul.**
24. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, în data de 19 iunie 2025 apelantul Ministerul Justiției, a depus apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 5 iunie 2025, solicitând casarea hotărârii, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral.
25. În motivarea apelului a indicat că dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul, apare pe temeiul art. 6 lit. a) din Legea nr. 1545/1998, ca un drept, ce urmează a fi demonstrat prin suport probant, și nu ca o obligație indispensabilă și necesară în răspunderea patrimonială a statului cu sume exorbitante de prejudiciere a bugetului statului.
26. Menționează că probatoriul administrat a arătat că, Tîltu Roman, a avut 5 calități procesuale, bănuit, învinuit, inculpat, amendat pecuniar, și în final achitat, în săvârșirea infracțiunii imputate. Astfel, durata urmăririi penale și examinarea cauzei penale în instanță a fost derulată, cu respectarea tuturor drepturilor prevăzute de Codul penal și de procedură penală, în vederea constatării existenței sau inexistenței infracțiunii imputate; identificării făptuitorului/lor; constatării vinovăției; stabilirii altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei penale; stabilirii adevărului, etc. Urmărirea penală a fost pornită la 16 iunie 2014, iar cauza penală a fost transmisă în instanța de judecată la 01 iunie 2015, cu mai multe rejudecări, dar judecarea cauzei a corespuns și garanției privind examinarea cauzei în termen rezonabil conform art. 6 CEDO (dreptul la un proces echitabil). Respectiv criticile reclamantului intimat și a judecătorului fondului că caracterul ilicit și nejustificat al acțiunilor organului de urmărire penală s-a constatat cu certitudine și s-a materializat, nu sunt destul de suficiente, pentru încasarea unor astfel de sume, nu își au loc de existență și nici nu pot constitui temei de admitere.
27. Evidențiază, că Tîltu Roman, a fost achitat, nefiindu-i înrăutățită situația, deci nu există nici o ilegalitate, cum greșit se interpretează. Mai mult, instanța de apel este chemată să caseze hotărârea, or, cele mai importante circumstanțe au fost ignorate de judecătorul fondului, constatând acordarea de sume peste pragul național și peste practica Curții Europene. Intimatul și avocatul acestuia, nu au demonstrat prin suport probatoriu și nici instanța de fond nu a motivat, urmare a achitării, despre încălcarea gravă și abuzivă a drepturilor lui Tiltu Roman și libertăților fundamentale garantate de Constituție și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte ori că consecințele acțiunilor ilicite comise sânt extrem de grave sau chiar iremediabile.
28. Consideră că, nu sunt întrunite condițiile art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545. Achitarea inculpatului, din viziunea unor doctrinari Ms. Strogovici, este unul dintre rezultatele dezbaterilor judiciare pe cauza penală, exprimat în stabilirea nevinovăției persoanei predate justiției și confirmarea nevinovăției lui prin pronunțarea sentinței de achitare. Ceea ce la caz, Tîltu Roman, prin achitare, după rejudecări, a obținut cea mai înaltă calitate a actului judecătoresc, sentința de achitare, o satisfacție efectivă de pe urma neconfirmării vinovăției, nefiind condamnat, respectiv nu putem vorbi de ilegalități decît doar investigat penal și stabilită nevinovăția în instanța de judecată.
29. Indică că pornind de la noțiunea de acțiuni ilicite, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, potrivit art. 2 al Legii nr. 1545/1998, expres prevăd că ele urmează să îmbrace, cumulativ, 2 forme: încălcarea principiului general (Prezumția

nevinovăției), care potrivit art. 8 alin. (1) Cod de procedură penală persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă și încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni). Ceea ce nu a fost realizat și demonstrat de reclamantul intimat și avocat. Cu alte cuvinte, instanța de fond a încălcat normele legii speciale, constatând că în speță sunt întâlnite ilegalități/iregularități/erori al OUP sau instanțelor de judecată, or, aceste aspecte nu au fost constatate și demonstrate, ci doar invocate de reclamant și avocat, considerate greșit de prima instanță ca îndreptățite pentru suma astronomică de 100 000 lei. O achitare prin sine nu duce la concluzia că persoana ar fi fost trasă ilegal la răspundere penală, a se vedea cauza Lavrechov vs Republica Cehă - 57404/08, unde Curtea Europeană a reiterat că - faptul că reclamantul a fost ulterior achitat, în sine, nu înseamnă că urmărirea penală a fost ilegală sau afectată în vreun alt mod, însă, există standarde diferite de probă pentru o condamnare (de obicei, o dovadă dincolo de orice îndoială rezonabilă) și pentru urmărirea penală (de obicei, suspiciune rezonabilă cu privire la comiterea unei infracțiuni).

30. Deci, pentru ca o persoană să fie condamnată, este necesar alt standard probatoriu. Contrar art. 11 alin. (3) Legea nr. 1545, s-a apreciat că, prejudiciu moral al reclamantului Tîltu Roman a fost afectat în suma de 100 000 lei, or, soluția de achitare reprezintă prin ea însăși o reparație morală, considerent din care statul, în prezenta speță, nu poartă răspundere patrimonială cu așa sume exorbitante.
31. Atât instanța de fond cât și Tîltu Roman, reprezentat de avocat, au ignorat în totalitate prevederile legale art. 11 din Legea nr. 1545/1998 lit.a-h) cît și art. 219 alin.(4) din Codul de procedură penală, or, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată nu a avut ca probe pertinente, verosimile și utile care să dovedească suferințele fizice ale victimei; gravitatea și persistența suferințelor psihice, inclusiv legate de incapacitatea de a se apăra pe sine ori alte persoane; prejudiciul agrement (reprezintă imposibilitatea desfășurării anumitor activități culturale, sportive sau artistice) sau estetic (constă în rezultatul de natură nepatrimonială concretizat în alterarea aspectului fizic al persoanei, urmare susceptibilă de a cauza suferințe și de a avea repercusiuni în plan social); pierderea speranței în viață; pierderea onoarei prin defăimare; suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc. Ceea ce nu a fost realizat și arătat convingător, respectiv considerentele din hotărîre că reclamantului Tîltu Roman i-au fost cauzate suferințe psihice, prin faptul că a fost atras la răspundere penală pentru săvîrșirea unei infracțiuni, pentru acțiuni, în care nu s-a constatat elementele infracțiunii sunt abuzive, de aceia instanța superioară, are împuternicirea legală, să caseze hotărîrea, să o modifice prin micșorare sau să respingă în totalitate.
32. Consideră că concluziile primei instanțe, sunt eronate pe fonul de circumstanțe care nu sunt agravante, dar atenuante, or, în privința lui Tîltu Roman nu au fost dispuse măsuri cu caracter de constrângere de amploarea încălcării grave și abuzive a drepturilor și libertăților fundamentale garantate de Constituție și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Se vor cenzura sumele admise de instanță și încasate de la Bugetul de Stat, or, Ministerul Justiției se convinge că scopul reclamantului este

interesul pecuniar și îmbogățirea fără justă cauză, obținerea de foloase bănești necuvenite. Insuficiența probelor doveditoare duce la respingerea cererii. Respectiv toate argumentele invocate de reclamant și avocat puse la bază de instanța de fond, poartă un caracter declarativ, formal, fără a dispune de careva suport atât probatoriu, cît și juridic, cerințe ce urmează a fi respinse ca neîntemeiate.

33. Mai indică că instanța de fond nu a aplicat corect normele naționale și internaționale. În privința daunelor morale, instanța de fond s-a rezumat doar la a afirma că statul răspunde patrimonial pentru prejudiciul cauzat ca urmare că a fost urmărit penal pentru comiterea faptei prejudiciabile pe nedrept, fără a indica temeiurile de drept care conferă dreptul la o reparație morală și fără a face o analiză a criteriilor prevăzute de lege pentru acordarea de despăgubiri și anume a celor încasate, care se califică ca exagerate și astronomice.
34. Notează că prin noțiunea de prejudiciu moral se înțeleg suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobîndite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personal). Astfel, referitor la subiectul afectării reputației profesionale, analog criteriului rezonanței, reiterează că reclamantul nu a prezentat probe concludente prin care ar justifica faptul că urmare a pornirii urmăririi penale și examinării cauzei i-a fost afectată perspectiva unei vieți fericite, legătura de cauzalitate nefiind probată. Prin urmare, soluția instanței de fond în suma de 100 000 lei, este exagerată, or, Tîltu Roman, fiind supus judecării, pe calea justiției, prin acestuia nu i-au fost restricționate și încălcate drepturile și libertățile fundamentale, a fost găsit nevinovat, fapt confirmat prin sentința de achitare.
35. Indică că, o altă încălcare admisă de instanța de fond, este că suma de 599595,36 lei cu titlu de prejudiciul material sub formă de salariu și alte plăți salariale pentru perioada 09 iunie 2016 - 15 iulie 2022 urma a fi respinsă, or, la acea perioadă 2016, potrivit art. 47 alin. (1) lit. n) din Legea Nr. 320 din 27.12.2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului prevedea expres că încetarea serviciului în Poliție, precum și a contractului individual de muncă al polițistului, poate avea loc: n) în legătură cu condamnarea în baza sentinței judecătorești definitive, ceea ce a fost realizat de către angajator prin Ordin. Prin încetarea raporturilor de muncă s-au încetat și drepturile și obligațiile de muncă, respectiv pînă la restabilirea în funcția anterior deținută din anul 2022, temeiul de încetare a fost unul legal, temei prevăzut de lege, ulterior Legea nr. 320 a fost modificată, fiind abrogat art. 47, în vigoare din 24.03.23.
36. Subliniază că nu este temeinică încasarea sumei de 599 595,36 lei cu titlu de prejudiciul material sub formă de salariu și alte plăți salariale pentru perioada când raporturile de muncă au fost încetate. Or, încetarea nu presupune suspendarea contractului de muncă, ci, desfacerea integrală a relațiilor de muncă.
37. În sensul art. 10 alin. (2) lit. a) din Codul muncii angajatorul este obligat: a) să respecte legile și alte acte normative, respectiv la acel moment erau incidente prevederile Legii speciale Nr. 320 din 27.12.2012, ceea ce a fost realizat. Perioada 09 iunie 2016 - 15 iulie 2022 nu a fost una de suspendare ci de încetare de drept a raporturilor de muncă, înlăuntrul căruia drepturile și obligațiile de muncă erau stinse. Această cerință urma a fi respinsă de către instanța de fond.

38. O altă încălcare admisă de instanța de fond, este că cerințele de asistență juridică de 52 000 lei în cadrul dosarului penal, suma de 10 000 lei pentru asistență juridică în prezenta cauză, nu sunt conforme, or, cauza e examinată în baza Legea 1545, relativ simplă, nu prezintă noutate și interes deosebit pentru jurisprudență, e o cauză repetitivă. Respectiv, prestația avocatului și obligația pârâtului de a compensa sumele încasate nu au fost dovedite, prin material probant, fiind pasibile de respingere. Scopul reclamantului este interesul pecuniar și îmbogățirea fără justă cauză, un folos material necuvenit și nedemonstrat.
39. În sensul cheltuielilor de asistență juridică, prin prisma Recomandării Curții Supreme de Justiție nr.23 privind unele aspecte ale încasării cheltuielilor de asistență juridică, Recomandării Consiliului Uniunii Avocaților privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată prin decizia nr.2 din 30 martie 2012, precum și a practicii Curții Europene, precizează că la aprecierea cheltuielilor pentru asistență juridică urmează a fi constatat faptul dacă acestea au fost necesare, realmente angajate și rezonabile în cuantum. Astfel că, în aspectul de muncă îndeplinită de avocat, chiar dacă se pretind astfel de cheltuieli trebuie să se facă, în condițiile legii, necesitatea, relevanța, actualitatea și dovada existenței și întinderii lor, cît și încasarea, fapt ce la caz, nu a fost realizat și demonstrat. Corespunzător, o parte în proces nu poate obține rambursarea cheltuielilor de judecată, într-un cuantum integral, mai mare decât realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil al acestora, or, în virtutea rolului său diriguitor, instanțele judiciare au obligația să reducă cuantumul cheltuielilor de judecată solicitate, proporțional părții admise sau respinse din pretenții, în corespundere cu art. 94, 96 alin. (1) Cod de procedură civilă.
40. Solicită admiterea apelului, casarea Hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 5 iunie 2025, adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă ca neîntemeiată acțiunea înaintată de către Tîltu Roman împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului moral și material.
41. **În temeiul încheierii Curții de Apel Centru din 17 decembrie 2025,** în conformitate cu prevederile art. 185, 186, 370 și art. 376 Cod de procedură civilă al Republicii Moldova, s-a stabilit intimatului/intimaților și altor persoane atrase în proces termen de 15 zile, din momentul recepționării prezentei încheieri, pentru prezentarea referinței la cererea de apel, reieșind din noile circumstanțe care au determinat revizuirea deciziei pronunțate în cauza respectivă. S-a explicat că, neprezentarea în termen a referinței asupra cererii de apel nu împiedică soluționarea cauzei în baza materialelor din dosar, precum și despre faptul că, în termenul stabilit supra, părțile şi alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă acestea respectă prevederile art. 119/1 alin. (2) CPC, dacă acestea nu au fost reclamate de către prima instanță la cererea participanților la proces sau dacă au fost restituite în mod nejustificat de către prima instanță, fiind stabilit termenul de judecare a apelului în ședință de judecată publică – termen rezonabil în interiorul căruia intimații nu au depus referință
42. **Poziția părților în cadrul dezbaterilor judiciare desfășurate în apel:**
43. Reprezentantul apelantei Ministerului Justiției RM, Stelea Teodor, în ședința instanței de apel a susținut apelul declarat și a solicitat să fie admis din motivele invocate.
44. Intimatul Tîltu Roman, reprezentat de către avocatul Ion Arhiliuc, și intervenient accesoriu Procuratura Generală, fiind citați legal, nu s-au prezentat și nu au comunicat

motivele neprezentării. Drept urmare, în conformitate cu art. art. 206, 379 CPC, Colegiul civil a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora.

45. **Motivarea instanței de apel**
46. **Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru**, analizând motivele invocate la depunerea apelului în coroborare cu circumstanțele de fapt constatate și legislația pertinentă, ce guvernează raportul litigios, studiind materialele cauzei sub aspectul criticilor legalității și temeiniciei hotărârii atacate, consideră apelul drept întemeiat şi care urmează a fi admis, cu casarea hotărârii primei instanțe în partea referitoare la cuantumul prejudiciului moral și al cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul penal și al cheltuielilor de judecată suportate în procesul civil, cu adoptarea, în această parte, a unei noi hotărâri, având în vedere faptele constatate și concluziile reținute infra.
47. În conformitate cu prevederile art. 385 lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărîrea primei instanțe, emițînd o nouă hotărîre.
48. În acord cu art. 386 alin. (1) Cod de procedură civilă „hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei; d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat”. (2) **O hotărîre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale.**
49. În conformitate cu art. 387 Cod de procedură civilă, *se consideră că normele de drept material sînt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanţa judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b1) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituţională; c) a interpretat eronat legea; d) a aplicat eronat analogia legii sau analogia dreptului.*
50. În temeiul art. 388 Cod de procedură civilă al RM, (1) Hotărîrea primei instanţe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă: *a) cauza a fost judecată de un complet de judecată compus ilegal; b) cauza a fost judecată de instanţă în absenţa unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data şi ora şedinţei de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile cu privire la limba procesului; d) instanţa a soluţionat problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces; f) hotărîrea nu este semnată de judecător sau de cineva din judecători ori hotărîrea este semnată nu de acel judecător sau de acei judecători care sînt menţionaţi în hotărîre; g) în dosar lipseşte procesul-verbal al şedinţei de judecată; h) în dosar lipseşte procesul-verbal privind efectuarea unui act procedural; i) cauza a fost examinată cu încălcarea competenţei jurisdicţionale*. (2) **Săvîrşirea altor încălcări decît cele consemnate la alin.(1) constituie temeiul casării hotărîrii numai dacă ele au dus sau au putut duce la soluţionarea eronată a cauzei.**
51. În conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă „fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale”, iar conform art. 130 Cod de procedură civilă „instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi

interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei".

52. În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă „la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii".
53. Conform art. 239 Cod de procedură civilă „hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată".
54. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, fiind obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
55. Colegiul Civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținând-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 § 43).
56. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.
57. Totodată, Colegiul civil consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag. 84, 98).
58. **Circumstanţele cauzei, constatate de instanţă și probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanţe:**
59. Instanța de apel constată că Tîltu Roman, prin prezenta acțiune civilă înaintată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și a intervenientului accesoriu, Procuratura Anticorupție, solicită repararea prejudiciului material și moral cauzat de acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.
60. Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, instanța a ajuns la concluzia admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată, fiind dispusă: încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Tîltu Roman suma de **100000 (una sută mii,00) lei cu titlu de prejudiciu moral**, suma de **599595,36 (cinci sute nouăzeci și nouă mii cinci sute nouăzeci și cinci,36) lei cu titlu de prejudiciul material** sub formă de salariu și alte plăți salariale pentru perioada 09 iunie 2016 – 15 iulie 2022, cu reținerea contribuțiilor obligatorii de stat, suma de **52000 (cincizeci și două mii,00) lei cu titlu de prejudiciul material** sub formă de cheltuieli suportate pentru asistență juridică în cadrul dosarului penal, suma de **10000 (zece mii,00) lei** cu

titlu de cheltuieli pentru asistență juridică suportate n prezenta cauză. În rest, cererea de chemare în judecată depusă de Tîltu Roman împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului moral și material, a fost respinsă ca neîntemeiată.

61. În motivarea soluției pronunțate, prima instanță a reținut că caracterul ilicit al acțiunilor organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești a fost stabilit cu certitudine prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2022, prin care Roman Tîltu a fost achitat pe motiv că fapta imputată nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 327 din Codul penal.
62. Pornind de la această constatare, instanța de fond a concluzionat că acțiunea înaintată de Tîltu Roman întrunește condițiile prevăzute de Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.
63. În acest context, instanța de apel nu pune la îndoială obligația legală a organului de urmărire penală, în limitele competenței sale, de a porni urmărirea penală în cazul în care există o bănuială rezonabilă despre aceia că a fost săvârșită o infracțiune sau în cazul în care au fost sesizați despre săvârșirea unei infracțiuni și de a efectua acțiunile necesare în vederea constatării faptei penale şi a persoanei vinovate, obligația legală a organului de urmărire penală privind punerea sub învinuire, respectiv obligația instanțelor de judecată privind stabilirea adevărului și tragerea persoanei la răspunderea penală în ordinea prevăzută de Lege.
64. Totuși, Colegiul civil consideră întemeiat să rețină că, potrivit art. art. 1, 7, 8, 252, 254 Codul de procedură penală, pornirea urmăririi penale și punerea persoanei sub învinuire și înaintarea învinuirii în comiterea faptelor prejudiciabile prevăzute de Codul penal al RM urmează a fi bazată pe un echilibru just, real și efectiv între bănuială rezonabilă, bazată pe fapte și probe verosimile privind comiterea infracțiunii și îndoială rezonabilă, prin care organul de urmărire penală este ținut de lege să privească cumulul de probele administrate, ambele bănuieli fiind raportate la obligația organului de urmărire penală și a procurorilor să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă, a circumstanțelor cauzei și pentru stabilirea adevărului.
65. Instanța de apel notează, ca fiind deosebit de important faptul că, concluziile ofițerilor de urmărire penală, a procurorilor și ale instanțelor de judecată despre vinovăția persoanei în comiterea infracțiunii și tragerea la răspundere penală nu pot fi întemeiate pe presupuneri și că toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile codului de procedură penală, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului. La fel, una din sarcinile fundamentale a ofițerilor de urmărire penală și a procurorilor, iar în instanța de judecată, a judecătorilor, constă în obligația de a întreprinde toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului în procesul penal.
66. Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe prin prisma prevederilor art. 238–241 din Codul de procedură civilă, constată că hotărârea atacată corespunde exigențelor de legalitate și temeinicie în partea admiterii acțiunii înaintate de Tîltu Roman, deoarece aceasta întrunește condițiile prevăzute de Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală,

ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, și încasării sumei de 599595,36 (cinci sute nouăzeci și nouă mii cinci sute nouăzeci și cinci,36) lei cu titlu de prejudiciul material sub formă de salariu și alte plăți salariale pentru perioada 09 iunie 2016 – 15 iulie 2022, cu reținerea contribuțiilor obligatorii de stat. În această privință, prima instanță, la judecarea cauzei civile, a elucidat pe deplin și a constatat circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, respectiv, la emiterea hotărârii judecătorești a aplicat corect normele de drept procedural și material, circumstanțe care constituie temei de menținere în această parte a hotărârii instanței de fond.

67. În același timp, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe prin prisma prevederilor art. 238–241 din Codul de procedură civilă, constată că hotărârea atacată nu corespunde exigențelor de legalitate și temeinicie *în partea cuantumului prejudiciului moral încasat, a cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul penal și a cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul civil.* În această privință, prima instanță, la judecarea cauzei civile, nu a elucidat pe deplin și nu a constatat circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, respectiv, la emiterea hotărârii judecătorești a aplicat eronat normele de drept procedural și material, circumstanțe care constituie temei de casare a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a pretențiilor privind compensarea *prejudiciului moral, privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul penal și a cerințelor privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul civil.*
68. **Legile de care s-a călăuzit instanța de judecată.**
69. Reieșind din circumstanțele de fapt și drept constatate și natura juridică a pretențiilor înaintate la depunerea cererii de chemare în judecată, Colegiul civil constată că, la emiterea hotărârii în instanța de fond, prima instanță a aplicat corect norma de drept materială și anume, prevederile speciale ale Legii nr. 1545- XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești, care stabilește expres atât momentul nașterii dreptului la repararea prejudiciului, cât şi condițiile în temeiul cărora survine răspunderea statului.
70. Conform art. 1 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, stipulează că prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, m odul şi condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanțele judecătorești.
71. Conform art. 2 alin. (1) din Legea citată, prin acțiuni ilicite se înțelege, acţiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).
72. Totodată, art. 3 și art. 6 din Lege stabilește temeiurile de repare a prejudiciului și momentul apariției dreptului la repararea prejudiciului.

73. În conformitate cu prevederile alin. (3) art. 66 Cod de Procedură Penală, în cazul în care învinuirea nu a fost confirmată, învinuitul sau, după caz, inculpatul are dreptul la reabilitare
74. În conformitate cu art. 524 Codul de procedură penală, persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanțelor judecătorești, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislației cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală şi ale instanțelor judecătorești.
75. Conform alin. (1) art. 525 Cod de Procedură Penală, acţiunea pentru repararea prejudiciului poate fi iniţiată în termen de trei ani de la data apariţiei dreptului la repararea prejudiciului conform prevederilor art. 6 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reperare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.
76. Potrivit alin. (2) art. 53 din Constituția RM, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvîrşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanțele judecătorești.
77. În acest sens, corespunzător art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545- XIII din 25 februarie 1998, (1) În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare. (2) **Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcţie de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanţele judecătoreşti.**
78. Potrivit art. 6 din aceeași Lege, **Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare;** b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanţa judecătorească a hotărîrii cu privire la anularea arestului contravenţional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucţie, în condiţiile art. 313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulităţii actelor sau acţiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigaţii.
79. În conformitate cu art.10 al Legii nominalizate, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.

80. **Circumstanţele cauzei, constatate de instanţă și probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanţe:**
81. Reieșind din circumstanțele speței și normele legale enunțate Colegiul judiciar reține că, Roman Tîltu a fost acuzat că, la 18 martie 2014, în calitate de ofițer de investigare a fraudelor economice în cadrul Inspectoratului de Poliție Buiucani al DP al mun. Chișinău, a întocmit o explicație falsă în numele administratorului SRL „Anrome", Romero Macarro Antonio, în care s-a menționat eronat că activitatea societății nu existau încălcări și că aceasta nu necesita autorizare specială pentru a activa. În acest document, inculpatul a falsificat semnătura administratorului și a inserat o mențiunea privind avertizarea acestuia cu privire la răspunderea penală. La 19 martie 2014, inculpatul a utilizat această explicație pentru a întocmi un raport și a emis o încheiere prin care propunea încetarea cercetării cazului și arhivarea materialului, deoarece nu s-au constatat ilegalități. Conform expertizei grafoscopice nr. 716 din 07 mai 2015, s-a confirmat falsificarea semnăturii. Faptele date au fost calificate în baza *****(abuz de serviciu).
82. Prin sentința Judecătoriei Buiucani din 20 ianuarie 2016, procesul penal a fost încetat, deoarece fapta inculpatului constituie contravenție. Instanța a stabilit că acțiunile lui Roman Tîltu nu au adus o atingere sporită intereselor publice sau nemijlocit autorității și imaginii poliției, astfel încât fapta acestuia să fie pasibilă răspunderii penale. În legătură cu intervenirea prescripției răspunderii contravenționale, procesul contravențional a fost încetat.
83. La 01 februarie 2016, inculpatul a depus apel, iar la 19 decembrie 2016 a depus apel suplimentar și avocatul Ion Arhiliuc. Ambii solicitau casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie achitat. La 04 februarie 2016 a depus apel și procurorul, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare.
84. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2016, apelul procurorului a fost admis, a fost casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care Roman Tîltu a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 350 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele de ocrotire a normelor de drept pe un termen de doi ani.
85. La 23 martie 2016, avocatul Ion Arhiliuc în interesele inculpatului, a contestat decizia instanței de apel cu recurs, a solicitat casarea deciziei și trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.
86. La 20 septembrie 2016, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul, a casat decizia instanței de apel și a dispus rejudecarea cauzei.
87. La 19 decembrie 2016, avocatul Ion Arhiliuc a depus un apel suplimentar. El solicită casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri de achitare.
88. Prin decizia din 19 aprilie 2017 Curtea de Apel a respins apelul inculpatului și a admis apelul procurorului. S-a casat sentința și s-a pronunțat o nouă hotărâre. Inculpatul Roman Tîltu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) din Codul penal, și pedepsit cu amendă de 400 de unități convenționale și privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele de ocrotire a 6 normelor de drept pe o perioadă de doi ani.

89. La 19 iunie 2017, avocatul Arhiliuc Ion, în interesele inculpatului, a contestat cu recurs decizia instanței de apel. Avocatul a solicitat casarea deciziei și sentinței, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei decizii de achitare a lui Roman Tîltu, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii sau că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.
90. Prin decizia din 26 septembrie 2017, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul avocatului, a casat decizia instanței de apel și a dispus rejudecarea cauzei.
91. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2019 au fost admise apelurile procurorului, inculpatului Roman Tîltu și avocatului Ion Arhiliuc. Instanța a casat sentința și a pronunțat o nouă hotărâre de condamnare a lui Roman Tîltu în baza art. 327 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărimea de 350 de unități convenționale și privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele de ocrotire a normelor de drept pe un termen de doi ani. În legătură cu încălcarea dreptului la apărare în faza urmăririi penale, pedeapsa cu amendă a fost redusă până la 300 unități convenționale, iar pedeapsa complimentară pînă la un an.
92. La 05 aprilie 2019, procurorul delegat în Procuratura de circumscripție Chișinău, Oleg Popov, a contestat decizia instanței de apel cu recurs ordinar. Procurorul a solicitat casarea deciziei și remiterea cauzei la o nouă judecare. Potrivit cererii de recurs, instanța de apel nu a soluționat soarta cheltuielilor judiciare.
93. La 12 aprilie 2019, avocatul Ion Arhiliuc în numele inculpatului, de asemenea a contestat cu recurs decizia. El a solicitat casarea deciziei și sentinței, rejudecarea cauzei și adoptarea unei decizii de achitare a lui Roman Tîltu, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii sau că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, constatarea încălcării termenului rezonabil la examinarea cauzei penale și emiterea unei încheieri interlocutorii în privința magistraților Svetlana Balmuș și Igor Mînăscurtă.
94. La 29 mai 2020, Curtea Supremă de Justiție a respins ca inadmisibile recursurile și a menținut decizia Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2019.
95. La 14 septembrie 2020, avocatul Ion Arhiliuc și condamnatul Roman Tîltu au depus o cerere de revizuire prin care au solicitat casarea hotărârilor judecătorești anterioare și încetarea procesului penal. Revizuenții au invocat Hotărârea Curții Constituționale nr. 33 din 07 decembrie 2017, prin care s-a declarat neconstituțională sintagma „intereselor publice sau” din articolul 327 alin. (1) din Codul penal.
96. La 30 decembrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a respins cererea de revizuire, pe motiv că, la data pronunțării hotărârii Curții Constituționale, sentința în cazul lui Roman Tîltu nu era irevocabilă sau definitivă. Instanțele ierarhic superioare au avut posibilitatea de a se pronunța asupra acestui aspect.
97. La 02 decembrie 2020, avocatul Ion Arhiliuc, în numele condamnatului, a declarat un recurs în anulare, prin care a solicitat casarea hotărârilor judecătorești și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie încetat procesul penal în privința lui Roman Tîltu în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.
98. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 08 aprilie 2021, a fost admis recursul în anulare, au fost casate deciziile Curții Supreme de Justiție din 29 mai 2020 și Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2019 și dispusă rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Chișinău. Instanța supremă a constatat existența unui viciu fundamental, prin prisma nemotivării deciziei instanței de apel.

99. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2022 a fost respins apelul procurorului și a fost admis apelurile declarate de Roman Tîltu și avocatul Ion Arhiliuc. Instanța a pronunțat o nouă hotărâre potrivit căreia Roman Tîltu a fost achitat, din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii incriminate.
100. La 21 iulie 2022, procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Svetlana Țurcanu, a înaintat recurs împotriva deciziei instanței de apel, invocând erori grave în examinarea cauzei.
101. Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 16 ianuarie 2025, se declară inadmisibil recursul procurorului în Procuratura de circumscripție Chișinău, Svetlana Țurcanu împotriva deciziei Colegiului penal al Curţii de Apel Chișinău din 10 mai 2022.
102. Astfel, urmărirea penală în această cauză a fost pornită la 16 iunie 2014, iar cauza penală a fost transmisă în instanța de judecată la 01 iunie 2015. Prima instanță a examinat cauza în perioada 01 iunie 2015 - 20 ianuarie 2016. Instanța de apel a examinat cauza în perioadele; 11 februarie - 23 martie 2016; 07 noiembrie 2016 – 19 aprilie 2017, 30 octombrie 2017 - 31 ianuarie 2018 și 06 mai 2021 - 10 mai 2022. Curtea Supremă de Justiție a examinat cauza în perioadele: 08 iunie - 20 septembrie 2016, 27 iunie - 26 septembrie 2017, 19 aprilie 2019 - 20 mai 2020 și 20 ianuarie - 08 aprilie 2021 (recurs în anulare). Instanța de revizuire a examinat cauza în perioada 14 septembrie - 30 decembrie 2020. La 18 august 2022, cauza a fost examinată a cincea oară în recurs la Curtea Supremă de Justiție.
103. Drept urmare, reieșind din cele menționate supra, reclamantul a fost reabilitat pe deplin, fiind achitat **prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2022**, *din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.*
104. **Argumentele și concluziile instanței de apel**
105. Reieșind din circumstanțele speței și normele legale enunțate Colegiul judiciar reține că, temei, pentru adresarea de către reclamant în instanța de judecată, a constituit faptul pornirii procesului penal, începerii urmăririi penale, transmiterii cauzei în instanța de judecată și examinării cauzei penale în instanța de judecată privind învinuirea lui Tîltu Roman, în rezultatul căreia, ultimul a fost achitat de învinuirea înaintată în baza art. 327 alin. (1) Cod penal, prin **decizia Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2022**, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.
106. Cu referire la prevederile legislației în vigoare aplicabile speței, instanța de apel reține că, potrivit art. art. 524 din CPP, persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanțelor judecătorești, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislației cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală şi ale instanțelor judecătorești.
107. Totodată, art. 525 alin.(1) CPP, acțiunea pentru repararea prejudiciului poate fi inițiată în termen de trei ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului conform prevederilor art.6 din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești.
108. Astfel, reieşind din cele menționate, instanța de apel conchide că, Tîltu Roman este în drept să pretindă repararea prejudiciului cauzat în procesul penal, deoarece prin decizia

Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2022, a fost achitat din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii

109. Conform art. 23 alin. (3) Cod procedură penală, persoana achitată sau în privinţa căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum şi să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.
110. În conformitate cu prevederile art.390 alin.(1), pct.3) și alin.(3) Cod de procedură penală, sentinţa de achitare se adoptă dacă fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. Sentinţa de achitare duce la reabilitarea deplină a inculpatului.
111. În conformitate cu art. 66 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazul în care învinuirea nu a fost confirmată, învinuitul sau, după caz, inculpatul are dreptul la reabilitare.
112. Raportând la caz normele de drept aplicabile, reieșind din faptele constatate, Colegiul atestă că instanța de fond just a stabilit că Tîltu Roman, în baza prevederilor art. 1998 Cod civil, art. 524 din CPP al RM, are dreptul de a solicita repararea prejudiciului moral și material pentru tragerea ilegală la răspundere penală, iar, în această privință, argumentele Ministerului Justiției al RM sunt bazate pe interpretarea eronată a normelor de drept.
113. Or, în conformitate cu art. 53 alin.(2) din Constituția RM, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvîrşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.
114. Raportând prevederile legale enunțate la obiectul acțiunii deduse judecății, instanța de apel apreciază ca fiind întemeiat raționamentul primei instanțe în ceea ce privește existența dreptului lui Tîltu Roman de a solicita repararea prejudiciului material și moral în temeiul art. 1998 și art. 2036 din Codul civil, precum și al prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.
115. Cu toate acestea, instanța de apel reține că suma acordată cu titlu de prejudiciu moral excede limitele unei reparații echitabile și rezonabile, fiind stabilită într-un cuantum excesiv în raport cu criteriile de apreciere aplicabile și cu circumstanțele concrete ale cauzei, inclusiv durata procedurilor și intensitatea suferințelor dovedite.
116. În contextul dat, este de menționat faptul că unul din criteriile generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, în spiritul căruia, cuantumul prejudiciului trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire, astfel încât persoana prejudiciată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acesta să aibă efect compensatoriu, şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, respectiv nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.
117. Astfel, cu referire la pretenția privind repararea prejudiciului moral, este de menționat că, potrivit art. 11 alin. (1) şi (3) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare gravitatea infracțiuni de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă, caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanța de judecată, rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre

învinuirea persoanei, durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanța de judecată, natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei, suferințele fizice, caracterul şi gradul suferințelor psihice, măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice şi psihice cauzate, durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

118. Potrivit art. 2007 Cod civil, (1) Prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea; b) aplicare ilegală, în calitate de sancțiune contravențională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunității; c) acțiuni sau inacțiuni care au dus, după caz, - la constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane și dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia; – pronunțarea unei hotărâri de către o instanță judecătorească națională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului.
119. Potrivit art. 2036 alin. (1) - (3) Cod civil al RM, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. **Prejudiciul moral se repară indiferent de existența şi întinderea prejudiciului patrimonial.** *Reparația prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală,* aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității şi în alte cazuri prevăzute de lege.
120. Potrivit art. 2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată *în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate.* Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare *circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate.*
121. Cu referire la prevederile enunțate şi reieșind din specificul acțiunii, instanța de apel, constată că instanța de judecată, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, în această privință a constatat circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, acestea fiind dovedite cu probe veridice şi suficiente, respectiv just a ajuns la concluzia de încasare a prejudiciului material și moral.
122. Cât privește cerința reclamantului cu privire la încasarea prejudiciului material și anume, sub formă de salariu și alte plăți salariale pentru perioada 09 iunie 2016 – 15 iulie 2022, Colegiul consideră că instanța de fond întemeiat a admis această pretenție și a dispus încasarea sumei de 599595,36 lei.
123. Din actele dosarului rezultă că, la 9 iunie 2016, prin Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 350 ef. „Cu privire la încetarea serviciului în Poliție al căpitanului

de poliție Tîltu Roman", a fost încetat contractul individual de muncă și raportul de serviciu în Poliție al lui Tîltu Roman, care deținea funcția de ofițer de urmărire penală interimar al Secției urmărire penală din cadrul Inspectoratului de Poliție Strășeni. Temeiul încetării raporturilor de serviciu l-a constituit art. 47 alin. (1) lit. n) din Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, respectiv condamnarea în baza unei sentințe judecătorești definitive.

124. Ulterior, ca urmare a pronunțării deciziei de achitare, la 29 iunie 2022, Tîltu Roman a solicitat Inspectoratului General al Poliției revocarea ordinului de concediere, restabilirea în funcția deținută anterior, includerea perioadei de absență forțată în vechimea în serviciu, eliberarea certificatului privind plățile salariale ratate, achitarea salariului pentru perioada absenței forțate de la muncă și restituirea sumei achitate pentru echipament.
125. **Prin Ordinul Inspectoratului General al Poliției nr. 396 ef. din 15 iulie 2022 a fost revocat Ordinul nr. 350 ef. din 9 iunie 2016**, reclamantul fiind restabilit în funcția de ofițer de urmărire penală al Secției urmărire penală din cadrul Inspectoratului de Poliție Strășeni, cu recunoașterea vechimii în muncă și acordarea drepturilor corespunzătoare. Totodată, Inspectoratului de Poliție Strășeni i-a fost atribuită obligația de a elibera reclamantului certificatul confirmativ privind plățile salariale ratate pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă.
126. Colegiul reține că încetarea raporturilor de serviciu ale reclamantului a intervenit ca efect direct al condamnării pronunțate în cauza penală și în executarea obligației legale prevăzute de art. 47 alin. (1) lit. n) din Legea nr. 320/2012, angajatorul neavând o marjă de apreciere în menținerea acestuia în funcție. Prin urmare, măsura concedierii nu a fost determinată de voința reclamantului sau a angajatorului, ci a constituit consecința juridică obligatorie a existenței unei sentințe de condamnare definitive.
127. În același timp, ulterior achitării definitive a reclamantului, temeiul juridic care a justificat încetarea raporturilor de serviciu a încetat să mai existe, ceea ce a determinat revocarea ordinului de concediere **și restabilirea acestuia în funcția deținută cu repunerea în drepturile sale salariale.** Astfel, în acest context, argumentele apelantului sunt întemeiate pe interpretarea eronată a Legii și contravin esenței remediului prevăzut de Lege, în ceea ce privește repararea prejudiciului material cauzat.
128. Astfel, în ceea ce privește pretenția privind repararea prejudiciului material constând în salariul aferent perioadei 9 iunie 2016 – 15 iulie 2022, precum și în compensația pentru concediul anual nefolosit corespunzătoare aceleiași perioade, Colegiul apreciază că prima instanță a admis întemeiat această pretenție. În conformitate cu art. 7 lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, persoanei îndreptățite i se repară salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa sa principală de existență, de care a fost lipsită ca urmare a acțiunilor ilicite prevăzute la art. 3 din aceeași lege.
129. Din materialele cauzei rezultă că reclamantul a fost lipsit de posibilitatea exercitării funcției și, implicit, de veniturile salariale aferente, ca efect al condamnării penale, ulterior înlăturate prin hotărârea definitivă de achitare. În aceste condiții, obligația statului de a repara prejudiciul material cauzat prin lipsirea nelegală de veniturile salariale este pe deplin incidentă, în măsura în care întinderea prejudiciului este dovedită potrivit legii.
130. Colegiul reține că prima instanță a constatat în mod corect existența raportului de cauzalitate dintre acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale instanțelor

judecătorești și prejudiciul material suferit de reclamant, constând în salariul și celelalte drepturi salariale de care acesta a fost lipsit în perioada 9 iunie 2016 – 15 iulie 2022, acestea reprezentând principala sa sursă de existență.

131. În consecință, soluția instanței de fond privind obligarea statului, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, la repararea prejudiciului material este legală și întemeiată.
132. În continuare, cu referire la despăgubirea prejudiciului moral cauzat și anume, cuantumul prejudiciului moral încasat din contul statului în beneficiul lui Tîltu Roman în mărime de 100000 lei, reieșind natura circumstanțelor în care a fost începută și desfășurată urmărirea penală, judecată în instanță cauza penală în privința reclamantului, Colegiul civil constată că, la aprecierea acestuia, prima instanță nu a elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru stabilirea întinderii dreptului de a fi despăgubit și caracterul proporțional, respectiv echitabil al despăgubirii acordate întru repararea prejudiciului moral cauzat.
133. Or, ținând cont de obligația instanțelor de judecată, de apreciere a prejudiciului moral pe criterii de legalitate și echitate, care exprimă că sumele încasate, trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire, pentru ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu, nu trebuie să constituie sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.
134. Astfel, prin prisma normelor enunțate şi ținând cont de criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale şi echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel, încât să asigure efectiv o compensare suficientă şi nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat, fiind menținut echilibrul între daunele efectiv cauzate şi suma acordată.
135. Colegiul reține că din suportul probator administrat în cauză, rezultă în mod incontestabil că reclamantul Tîltu Roman a suferit prejudicii de natură psihică, determinate de faptul că a fost învinuit de săvârșirea unei infracțiuni. Această situație i-a generat o stare evidentă de stres, anxietate și afectare psihologică, elemente confirmate prin probele anexate la dosar. De asemenea, suferințele psihice ale reclamantului sunt amplificate prin împrejurarea că acesta se bucură de o autoritate și reputație consolidată în societate, iar formularea unor acuzații penale neîntemeiate la adresa sa, în condițiile în care nu s-a constatat existența faptelor cu caracter infracțional, a avut consecințe grave asupra imaginii sale publice. Statutul procesual de bănuit, învinuit și ulterior inculpat a generat un impact negativ constant asupra echilibrului său emoțional și asupra integrității morale.
136. Având în vedere criteriile obiective utilizate în determinarea prejudiciului moral, respectiv natura și gravitatea încălcării, durata suferințelor psihice, intensitatea afectării vieții personale și profesionale, sentimentul de atingere a demnității și reputației, precum și circumstanțele în care s-a desfășurat urmărirea penală, rezultă cu certitudine că reclamantul a fost supus unor suferințe reale și semnificative.
137. Cu toate acestea, Colegiul consideră că suma acordată de prima instanță, în mărime de 100000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, depășește limitele unei reparații echitabile și rezonabile, nefiind proporțională cu intensitatea suferințelor dovedite și cu circumstanțele concrete ale cauzei. Or, despăgubirea pentru prejudiciul moral trebuie să asigure o compensație justă și efectivă, fără a conduce la îmbogățirea nejustificată a

persoanei vătămate, cuantumul acesteia urmând a fi determinat cu respectarea principiului proporționalității și în concordanță cu practica judiciară în materie.

138. În aceste condiții, Colegiul concluzionează că, deși prima instanță a reținut în mod întemeiat existența prejudiciului moral și dreptul reclamantului la repararea acestuia, a stabilit despăgubirea într-un cuantum excesiv. Prin urmare, hotărârea primei instanțe urmează a fi casată în această parte, cu pronunțarea unei noi soluții, privind despăgubirea, din contul statului, a prejudiciului moral suportat de către reclamant, în mărime de 50.000 (cincizeci mii) lei, sumă pe care Colegiul o apreciază ca fiind suficientă și echitabilă pentru compensarea suferințelor morale suportate, menținând un raport rezonabil cu particularitățile cauzei și cu jurisprudența relevantă.
139. În ceea ce privește pretenția privind repararea prejudiciului material reprezentând cheltuielile pentru asistența juridică suportate în procesul penal, Colegiul reține că, potrivit art. 7 lit. e) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, persoanei îndreptățite i se compensează sumele achitate pentru asistența juridică în cauzele prevăzute de art. 3 din aceeași lege.
140. Colegiul constată că prima instanță a admis parțial pretenția privind repararea prejudiciului material sub forma cheltuielilor de asistență juridică, dispunând încasarea sumei de 52.000 (cincizeci și două mii) lei, apreciind că doar această parte a fost dovedită prin înscrisurile anexate la dosar.
141. În acest context, Colegiul civil constată că, la materialele cauzei civile au fost prezentate bonul de plată EP nr. 275544 din 16 mai 2016, care confirmă plata cheltuielilor de asistență juridică de către Tîltu Roman în mărime de 10000 lei, suportate în cauza penală – art. 327 Cod penal – reprezentare la Curtea de Apel Chișinău (f. d. 48), bonul de plată EP nr. 275586 din 8 decembrie 2016, care confirmă plata cheltuielilor de asistență juridică de către Tîltu Roman în mărime de 2000 lei, suportate în cauza penală – art. 327 Cod penal – reprezentare la Curtea de Apel Chișinău (f. d.49), bonul de plată EP nr. 275596 din 25 ianuarie 2017, care confirmă plata cheltuielilor de asistență juridică de către Tîltu Roman în mărime de 10000 lei, suportate în cauza penală – art. 327 Cod penal – reprezentare la Curtea de Apel Chișinău (f. d. 50), bonul de plată EP nr. 275622 din 2 mai 2017, care confirmă plata cheltuielilor de asistență juridică de către Tîltu Roman în mărime de 2500 lei, suportate în cauza penală – art. 327 Cod penal – reprezentare la Curtea de Apel Chișinău (f. d. 51).
142. Astfel, se constată că, în total, Tîltu Roman a achitat suma de 24500 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică suportate în procesul penal, în cauzele prevăzute de art. 3 din aceeași Legea nr. 1545 din 25.02.1998, care constituie prejudiciul material real suportat și pasibil de a fi compensat în ordinea prevăzută de Lege.
143. În rest, Colegiul civil conchide că, pretenția privind repararea prejudiciului material reprezentând cheltuielile pentru asistența juridică suportate în procesul penal urmează să fie respinsă ca nefondată, respectiv ca fiind înaintată fără temei legal.
144. Or, în partea sumelor care depășesc cuantumul total de 24500 lei, reclamantul, contrar prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă al RM, nu a prezentat probe pertinente și concludente care să confirmă că a achitat, respectiv că a suportat real prejudiciul material prevăzut de art. 7 lit. e) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

145. Astfel, în această parte, reclamantul nu este îndreptățit să pretindă compensarea sumelor invocate cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sunt în contradicţie cu circumstanţele cauzei.
146. Prin urmare, pretențiile reclamantului Tîltu Roman, privind repararea prejudiciului material reprezentând cheltuielile pentru asistența juridică suportate în procesul penal, urmează a fi admise parțial cu stabilirea și încasarea cuantumului cheltuielilor de asistență juridică, suportate real în cauza penală, în mărime totală de 24.500 (douăzeci și patru mii cinci sute) lei.
147. În continuare, în ceea ce privește cerințele reclamantului Tîltu Roman, privind compensarea cheltuielilor de judecată suportate la judecarea cauzei civile în fond, Colegiul civil reține că, potrivit art. 90 lit. i) Cod de procedură civilă, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistenţă juridică.
148. În temeiul art. 94 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă al RM, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului. În cazul mai multor reclamanţi sau pîrîţi, aceştia sînt obligaţi să compenseze cheltuielile de judecată în mod egal, proporţional sau solidar, în funcţie de interesul fiecăruia ori de caracterul litigiului dintre ei. Dacă unul dintre coparticipanţi a utilizat mijloace speciale de apărare judiciară, ceilalţi nu sînt responsabili de cheltuielile lui.
149. Conform art. 96 CPC (1) Instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. (1^1) Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat. (2) În cazul în care partea care a câștigat procesul a beneficiat de asistenţă juridică calificată garantată de stat, plata cheltuielilor de acordare a asistenţei juridice calificate revine părţii care a pierdut procesul. Sumele respective se încasează în conformitate cu Legea nr. 198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat.
150. Astfel, având în vedere admiterea doar în parte a acțiunii civile, în temeiul principiului proporționalității prevăzut de art. 96 din Codul de procedură civilă și al art. 63 alin. (5) din Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură, Colegiul apreciază întemeiată compensarea sumei de 5.000 (cinci mii) lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate real în cadrul prezentului proces civil, acest cuantum fiind necesară și rezonabilă în raport cu particularitățile examinării cauzei civile în fond.
151. Prin urmare, hotărârea primei instanțe urmează a fi casată și sub acest aspect, prin compensarea și încasarea din contul statului în beneficiul lui Tîltu Roman a sumei de 5.000 lei care reprezintă cheltuieli de asistență juridică reale, necesare și rezonabile, suportate de reclamant și pasibile de a fi compensate în procesul civil.
152. În rest, instanța de apel reține că argumentele invocate de către apelant sunt formale și neîntemeiate, reducându-se doar la reiterarea circumstanțelor de fapt și de drept declarate și invocate în apărarea sa, fără a da apreciere probelor pertinente și concludente și normelor de drept care au stat la baza concluziilor primei instanțe, fiind reținute critici subiective față de concluziile instanței de fond, din care considerente urmează a fi respinse, cu menținerea hotărârii judecătorești.

153. La fel, este întemeiat a reține că, săvîrşirea altor încălcări decît cele consemnate la art. 388 alin. (1) Cod de procedură civilă al RM, constituie temeiul casării hotărîrii numai dacă ele au dus sau au putut duce la soluţionarea eronată a cauzei, circumstanțe de fapt și drept care nu au fost constatate în proces, respectiv nu există temei de casare a hotărârii judecătorești în conformitate cu art. 388 alin. (2) Cod de procedură civilă al RM.
154. Prin urmare, în conformitate cu art. 386 – 388 Cod de procedură civilă al RM și ținând cont de faptul că o hotărîre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale, Colegiul civil conchide că nu există temei de casare sau modificare a hotărârii judecătorești.
155. **În concluzie,** având în vedere că prima instanță nu a elucidat corect circumstanțele cauzei, interpretând și aplicând eronat normele de drept material și procedural în partea cuantumului prejudiciului moral încasat, a cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul penal și a cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul civil, Colegiul civil ajunge la concluzia să admită apelul declarat de Ministerul Justiției RM, să caseze parțial hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 5 iunie 2025 și să adopte, în această parte, o nouă hotărâre, prin care se admit parțial pretențiile și cerințele înaintate de Tîltu Roman împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului moral, compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul penal și compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul civil, și se încasează de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Tîltu Roman suma de 50000 (cincizeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, suma 24500 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în procesul penal și suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în procesul civil.
156. <u>În rest,</u> reieșind din circumstanțele de fapt constatate și concluziile reținute supra, pretențiile și cerințele înaintate de Tîltu Roman împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului moral, compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul penal și compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul civil, <u>se resping ca neîntemeiate.</u>
157. Corespunzător, în rest, având în vedere legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe privind întrunirea temeiurilor de aplicare a Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 și de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, stabilirea și despăgubirea prejudiciului material cauzat, hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 5 iunie 2025, se menține fără modificări.
158. În conformitate cu prevederile art. 385 lit. c), art. art. 389 – 390 Cod de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru, –

D e c i d e :

Se admite apelul declarat de Ministerul Justiției al RM.

Se casează **parțial hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 5 iunie 2025**, pronunțată în cauza civilă intentată la acțiunea civilă înaintată de Tîltu Roman împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, *în partea*

cuantumului prejudiciului moral încasat, a cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul penal și a cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul civil, **și se pronunță o nouă hotărâre în această parte,** după cum urmează infra:

Se admit **parțial pretențiile și cerințele înaintate de Tîltu Roman** împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului moral, compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul penal și compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul civil.

Se încasează de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Tîltu Roman suma de **50000 (cincizeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral,** suma **24500 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în procesul penal** și **suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în procesul civil**.

În rest, pretențiile și cerințele înaintate de Tîltu Roman împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului moral, compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul penal și compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul civil, se resping.

În rest, hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 5 iunie 2025, se menține fără modificări.

Decizia este definitivă din momentul pronunţării, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere şi nu poate fi restabilit.

Preşedintele şedinţei, judecătorul – Ana Panov

Judecătorii – Svetlana Vîșcu

Elena Bolocan

Actul judecătoresc este public și poate fi accesat pe pagina
web a instanței www.cac.instante.justice.md.